

K E L T A I N E N   K I R J A S T O

Petina Gappah
Muistojen kirja

K E L T A I N E N   K I R J A S T O

PETINA GAPPAH:

Tanssimestari ja muita tarinoita Zimbabwesta (2009, suom. 2009)

Muistojen kirja (2015, suom. 2017)

PETINA GAPPAN

Muistojen kirja

Suomentanut

TERO VALKONEN

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Suomen Kulttuurirahasto on tukenut tämän teoksen käännöstyötä.

Sitaatin Charles Dickensin romaanista *Suuria odotuksia*
suomentanut Alpo Kupiainen.

Sitaatin William Shakespearen näytelmästä *Julius Caesar*
suomentanut Lauri Sipari.

Englanninkielinen alkuteos *The Book of Memory* ilmestyi 2015.

Copyright © 2015 Petina Gappah

All rights reserved including the rights of reproduction
in whole or in part in any form.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2017

Painettu EU:ssa.

ISBN 978-951-31-8982-2

*Tämä kirja on omistettu rakkaudella
Lee Brackstonelle,
joka toi minut kotiin*

*”Kehto keinuu rotkon yllä, ja terve järki kertoo
meille, ettei olemassaolomme ole kuin lyhyt valon
välähdys kahden pimeän ikuisuuden välissä.”*

VLADIMIR NABOKOV: *Puhu, muisti*

Ensimmäinen osa
Mharapara street nro 1468

1

Tarina, jonka pyysit kertomaan, ei suinkaan ala Lloydin kuoleman sääliittävästä rumuudesta. Se alkaa kaukaisesta elokuun päivästä, jolloin aurinko porotti rakkulaisille kasvoilleni, minä olin yhdeksän ja isä ja äiti myivät minut ventovieraalle miehelle.

Sanoin isä ja äiti, mutta äitihän se oli. Näen heidät nyt mielessäni samanlaisina kuin sinä päivänä, kun tapasimme Lloydin ensimmäisen kerran. Heillä on yllään vaatteet, joissa he menivät sunnuntaisin kirkkoon ja toisinaan kaupungille näyteikkunoita katselemaan, sillä jos aikoo antaa tyttärensä uppo-oudolle miehelle, täytyy olla parasta päällä.

Äidillä on valkoinen mekko täynnä punaisia unikonkuvia. Lantion ympärillä on samasta kankaasta vyö ja päässä punainen hattu, josta sojottaa valkoinen muovikukka. Kenkät ja laukku ovat valkoiset. Isällä on safaripuku, jonka väriä en enää muista. Tai ehkä hänellä ei ollut safaripukua ensinkään ja minä vain kuvittelen niin, koska kaikilla miehillä oli siihen aikaan sellainen. Hiukset hohtavat Brylcreemiä.

Minulle se oli iloinen päivä. Minulla oli lempimekko, valkoinen pitsinen purppuranväriseellä vyönauhalla, edellisjou-

lun vaate. Olin päässyt kaupungille, kauas koulunpihan ykköskiusaaja Nhausta, joka piinasi minua yhtä lailla kotona kuin koulussa, sillä hän asui samalla kadulla. Olin kaupungilla isän kanssa, joka piti minua kädestä kun kävelimme. Eniten minä iloitsin juuri siitä: että sain hänet itselleni, kun toinen sisko oli koulussa ja toinen äskettäin kuollut.

Ilon kruunasi se, että tavaratalon suklaapuodin valkoinen nainen tuli luoksemme, kun kävelimme kohti hissejä. Hänen silmälasiansa kehykset kapenivat vinosti ylös hänen kasvojensa molemmin puolin, joten silmät näyttivät väärityneiltä, aivan kuin olisin nähnyt ne maitopullojen läpi, sellaisen kulta- ja hopeakorkkisten, joita me kaupasta ostimme. ”Hänpä näyttää enkeliltä; eikö olekin aikamoinen enkeli?” nainen sanoi. Hän ojensi minulle dollarin kolikon. Se tuntui kädessä suurelta ja vieraalta.

Se tuo mukanaan toisen, aiemman muiston 25 centin kolikosta, jonka sairaanhoitaja antoi kun itkin pistoksen jäljiltä pitkään Gomon sairaalassa, siinä jonka hallitus perusti köyhille. Ostin karkkia, mutta Nhau sai puhuttua minut istuttamaan ne maahan hänen kotinsa ulkopuolelle. Hän sanoi että niistä kasvaisi karkkipuu.

Me kävelimme ensimmäisen kerroksen suklaapuodista hissiin. Punaruskeaan univormuun pukeutunut mies, jolla oli pitkä arpi kasvoissa, kuulutti jokaisen kerroksen. ”Kolmas kerros: lelut, lasten vaatteet ja teesalonki”, hän sanoi, kun lähdimme hissistä.

Minä istuin vanhempien kanssa loosin toiselle laidalle. Mehiläinen pyöri Cherry Plum -lasini yllä ennen kuin putosi kuplivaan purppuranväriseen limonadiin. Se yritti lentää pois, mutta siivet olivat märät ja raskaat eikä se kyennyt kuin räpiköimään kuplissa. Juoman kanssa tuli myös

jäätelö, Lloydin ostama komea annos (Lloyd istui pöydän toisella puolella), jossa oli kokonainen banaani ja strösseliä.

Muistan myös Lloydin ensimmäiset sanat minulle. ”Puhu, Mnemosyne”, hän sanoi.

Silloin en voinut tietää, että Lloyd kiusoitteli minua tai että Mnemosyne on toinen muoto nimestäni, joka on Memory. Saatan kyllä sekoittaa tämän toiseen päivään jolloin hänet näin, päivään jolloin hän saattoi minut autolleen ja uuteen elämäni.

Voisin myös aloittaa kertomalla kaiken Lloydista. Voisin aloittaa kertomalla, etten tappanut häntä. ”Murha”, syyttäjä sanoi minulle korkeimmassa oikeudessa, ”on elävän ihmisen lainvastainen ja tarkoituksellinen tappaminen.”

Kun poliisi oli hakenut minut hänen kuoliniltanaan, kun minut oli pidätetty ja viety Highlandsin poliisilaitokselle, kun olin ollut kolme päivää syömättä ja juomatta, kun olin itkenyt itseni käheäksi ja kuiviin – Lloydin tähden, selitin itselleni, mutta pelostahan minä itkin – ja kun unet olivat taas palanneet, kerroin heille kaiken minkä he halusivat kuulla.

Heidän epäuskonsa purkautui räjähtävänä nauruna. ”Kuule, puhuisit nyt totta vain. Sinä olit hänen tyttöystävänsä, ja hän oli sinun poikaystäväsi. Sinun rikas elättäjäsi. Kerro vain mitä tapahtui, eli että sinä tapoit hänet rahojen takia.”

Tuollaisina hetkinä mieleen ilmaantuvat ajatukset ovat omituisia. Kun katsoin kuulustelua johtanutta konstaapelia, panin merkille että hänen pullottavista silmistään tuli mieleen virastorakennuksen gargoilin tuijotus. ”Tai ehkä hän pani sinut tekemään sängyssä kaikenlaista jännää? Tämä on vakava tapaus, ihan tosi, tässä ei nauru auta.”

Miehen nauru pulppusi vuolaana huoneeseen. Poskille ilmaantui kaksi suurta hymykuoppaa, jolloin koko olemus muuttui häkellyttävästi. Gargoilista tulikin kerubi.

”Ja rahoistahan siinä oli kysymys, eikö. Heillä sitä on lii-
kaa, näillä valkoisilla meinaan”, sanoi hänen parinsa, pul-
lea nainen haalistuneessa univormussa, joka tuntui olevan
ratkeamisvaarassa aina kun hän liikkui. Takista oli jo nappi
pudonnut.

Jäin tuijottamaan vaaleanpunaisia muovipapiljotteja hä-
nen hiuksissaan. Mieleen nousi jopa ahdingon keskellä aja-
tus, ettei sellaisia voinut valmistaa enää kukaan, niitä pii-
kikkäitä jotka tarttuvat hiuksiin terävillä muovikärjillään.

”Noin mukavan näköinen nuori nainen”, hän sanoi. ”Et
näytä yhtään hassummalta, jos ei lasketa, no, tiedät kyllä.
Osaat selvästi pitää huolen itsestäsi, se on pakko myöntää.
Mutta jos nyt vakavasti puhutaan, niin minkä muun takia
sinä muka asuisit valkoisen miehen kanssa sillä tavalla kah-
den, vain te kaksi siinä isossa talossa?”

Puhuessaan hän työnsi oikean peukalon vasempaan sie-
raimeen.

Toistin sen, minkä jo aiemmin sanoin. ”Minä asuin Lloyd
Hendricksin kanssa, koska vanhempani myivät minut hä-
nelle, kun olin lapsi.”

Tiesin jo sanoessani, ettei kukaan uskoisi, ja minkä ta-
kia olisikaan uskonut – enhän minä oikein tahtonut uskoa
itsekkään, vaikka olin pyrkinyt koko elämäni sitä ymmärtä-
mään. Siitä lähtien kun näin äidin työntävän Lloydin anta-
mat rahat rintaliiveihinsä, siitä lähtien kun Lloyd sulki au-
tonsa oven ja minut sisään olen miettinyt, minkä takia van-
hempani saattoivat sellaiseen päätyä.

”Vanhempani myivät minut hänelle”, toistin.

Konstaapeli Papiljotti katsoi konstaapeli Hymykuoppaa ja nauroi.

”Mitä ihmettä hän oikein puhuu”, Papiljotti sanoi. Hän napsautti etusormella kuivat räät peukalosta. ”Tässä maassa ei myydä lapsia”, hän sanoi. ”Mitä sinä oikein puhut?”

Kuului kova raapaisu, kun hän työnsi tuolin kauemmas pöydästä ja lähti kävelemään pois. Ääni kuului vielä käytävältä. ”*Huyai mundinzwirewo zvirimuno.*”

Häneltä luvan saatuaan poliisit tulvivat huoneeseen. Kun he kokoontuivat ympärilleni pilkallisesti nauraen ja kovaan ääneen puhuen, tiesin etten voisi mitenkään saada heitä uskomaan. Ja jos he eivät kerran uskoneet yksinkertaista tosiasiaa, miten voisin vakuuttaa heidät siitä, kuinka Lloyd tosiasiaassa kuoli? Minkälainen mielikuvitus mahtoi olla miehillä ja naisilla ruskeanharmaissa virkapuvuissa, naisella jonka ompeleet venyivät ja papiljotit paistoivat, miehellä joka hymyili pilkallisesti kuvitellessaan minun tekevän rikkaiden valkoisten miesten kanssa kaikenlaista hurjaa – mikä voisi saada heidät ymmärtämään, minkälaista kauhua olivat hetket sen jälkeen, kun löysin Lloydin kuolleen?

Lloyd viittasi vain harvoin siihen, miten päädyin hänen hoiviinsa. Jos hän jotain siitä sanoi, hän käytti kiertoilmauksia. Hän puhui siitä miten ”otti minut huostaansa”, ”tarjosi minulle kodin”, antoi ymmärtää että hyväsydäminen rikas mies otti köyhän mustan lapsen siipiensä suojaan, iloinen Cheeryble tarjosi asunnon ja elannon kiittämättömälle dickensiläiselle orvolle. Vaikka kyseessä oli tapaus jossa valkoinen mies osti mustan lapsen, ellei lasketa ”no, tiedät kyllä”-puolta, kuten konstaapeli Papiljotti asian ilmaisi, seikkaa joka tekee minusta mustan muttei mustaa, valkoisen muttei valkoista. Niin se siis meni, ja minä kerron sinulle kaiken.

2

Minua pitäisi pelottaa. Minun pitäisi säpsähdellä hereille keskellä yötä, yltä päältä painajaisten aiheuttamassa hiessä. Minulla pitäisi olla outoja sydämentykytyksiä, ruokahaluttomuutta ja loputon mahatauti.

On minua pelottanut. Alkuaikoina, kun odotin oikeudenkäynnin alkamista eikä takuita myönnetty, istuin samassa sellissä kuin Mavis Munongwa, minun lisäkseni ainoa nainen, joka on täällä murhasta tuomittuna. Se oli aikaa ennen kuin sain oman sellin.

Peitin korvat, kun Mavis kirkui tappamiensa lasten nimiä. Toisinaan minua pelotti sulkea silmät ja käydä nukkumaan. Mutta pelko ei silloinkaan ottanut minua täysin valtaansa. Kykenin pitämään siihen etäisyyttä kiitos käsitökseni, ettei mikään tapahtunut ollut totta. Ettei mikään tapahtunut ollut todellista. Että kaikki oli liian tolkutonta ollakseen totta.

Minua pelottaa joskus nykyäänkin, tosin yleensä pelko iskee kesken unien ja luulen hukkuvani, ennen kuin hätkähdän hereille. Niitä unia lukuun ottamatta nukun hyvin, tai niin hyvin kuin nyt vankilan sängyssä voi, kun sen koko ei

täytä vankien asiallista ja inhimillistä kohtelua koskevien kansainvälisten sopimusten vaatimuksia. Minä myös syön hyvin, tai niin hyvin kuin ihminen voi, kun ruoka on niin surkeaa kuin se täällä on.

Useimmiten minua pelkästään pitkästyttää. Jos jotain tekee tarpeeksi paljon, se muuttuu rutiiniksi – vaikka kysymyksessä olisi oman kuoleman odottaminen.

Kirjoitan tätä sellissäni, koska Loveness on sallinut minun tuoda muistikirjat ja kynät tänne. Siitä on nyt kolme viikkoa, kun sinä annoit muistikirjat ja minä aloin kirjoittaa. Sinä olit ensimmäinen ulkopuolinen vieraani. Ja olit varmasti ensimmäinen vieras, joka on tullut tänne merten takaa. Jopa täällä Chikurubissa, aivan kuten muuallakin Zimbabwessa, arvostetaan kaikkein eniten asioita, jotka saapuvat oman elämänpiirimme ulkopuolelta. No, vartijoiden päällikkö Synodia ehkä ei arvosta.

He puhuivat sinusta lähdettyäsi, Loveness ja Synodia siis. He eivät oikein ymmärtäneet, minkä takia valkoinen journalistinainen, kuten Loveness asian outoon tapaansa ilmaisi, matkustaisi Amerikasta asti vain puhuakseen minun kaltaiseni murhaajan kanssa. Synodia nappasi jättämäsi käyntikortin minulta ja luki nimesi ja osoitteesi kuin ne olisivat valheita, jotka olin keksinyt vain häntä ärsyttääkseni. ”Linda Carter”, hän sanoi lukiessaan korttia peukalosen päällä. ”Kuka tämä Linda Carter oikein on?”

”Melinda Carter se on”, sanoin. ”Hän on toimittaja, joka asuu Washingtonissa, Yhdysvalloissa.”

Synodia otti kasvoilleen epäuskosta kielivän ilmeen. ”Ai että Melinda, että Melinda oikein”, hän sanoi ja nakkasi kortin minua päin. ”Vai että Washington, oikein Washington. Voiko Amerikkaa syödä? Minä sanoin että voiko Amerik-

kaa syödä. Jos voi, saat syödä Amerikkaa kunnes olet täynnä Amerikkaa. Amerikkaa, ai että Amerikkaa oikein.”

Kutsun tämäntyyppisiä toteamuksia synodisiksi lausunnoiksi. Olen varma, että ne vaikuttavat hänestä täysin järkeviltä, kun hän niitä mielessään hahmottelee. Jotenkin niistä vain katoaa merkitys kun ne tulevat ulos suusta.

Olit ensimmäinen vieraani, jos ei lasketa asianajajaani Vernah Sitholea. Ensimmäinen ulkopuolinen vieraani täällä viettämäni kahden vuoden, kolmen kuukauden, seitsemän päivän ja kolmentoista tunnin aikana. Ennen kuin Vernah kiinnostui tapauksestani, ainoa näkemäni ulkopuolinen oli Hyvän tahdon säätiön nainen.

Nimenomaan Vernah keksi, että minun pitäisi kertoa tarinani sinulle. Ennen kuin hän lähetti sinut haastattelemaan minua, hän sanoi että minun tulisi kirjoittaa kaikki muistamani yksityiskohdat talteen, että minun pitäisi merkitä muistiin kaikki, mikä voisi auttaa tapauksessa. ”Se on valituksen kannalta tärkeää”, hän sanoi. ”Se on tärkeää, koska murhasta seuraa väkisinkin kuolemantuomio, ja meidän on pakko löytää lieventäviä asianhaaroja. Se on ainoa keino saada tuomio pieneneeseen.”

Täällä ei nähdä loputtomia valituskierteitä niin kuin Amerikassa. Eikä täällä ole kuvernööriä, joka voisi viime hetkellä myöntää dramaattisen armahduksen. Voin valittaa tasan kerran, korkeimmalle oikeudelle. Vernah on valittanut sekä tuomiosta että syyllisyyksymyksestä. Tuomareilla on kolme vaihtoehtoa: he voivat ylläpitää sekä syyllisyyden että tuomion; ylläpitää syyllisyyden mutta muuttaa tuomion tai, mikä parasta, he voivat kumota sekä syyllisyyden että tuomion.

Katso nyt minkälaista lakimieskieltä minäkin jo suollan. Minusta on tullut oman tapaukseni asiantuntija. En ehkä

olisi täällä ollenkaan, jos Vernah olisi ollut asianajajani silloin, kun minut pidätettiin, tai jos hän olisi edustanut minua oikeudenkäynnissä. Minulla ei ollut asianajajaa ensinkään. Kun tunnustin surmanneeni Lloydin, en ollut nukkunut tai syönyt päiväkausiin. Siinä muuten taas yksi syy, miksi Vernah on varma, että valitus menee läpi.

Kuten sanoin, myös sinulle kirjoittaminen oli Vernahin ehdotus. ”Osoita kirjoituksesi Melinda Carterille”, hän sanoi. ”Kerro hänelle kaikki, myös asiat jotka uskot hänen jo tietävän.”

Et voi kuvitella, miten omituista on kertoa tämä kaikki sinulle. Minä tietysti tunnen aiempia tekemisiäsi, kuten jokainen, joka on lukenut lehteä johon kirjoitat. Aina kun ostin lehtesi, jätin lukematta isot julkkishaastattelut, Irakin sodan ja talousskandaalipaljastukset ja luin kolumnisi oikopäätä, joka kuun ensimmäisenä juttuna.

Minä siis tiedän, että olet keskittynyt oikeuden väärinkäytösten paljastamiseen. Vernah sanoi, että viivyt täällä vuoden verran laatimassa esseekokoelmaa valistumattomasta oikeuslaitoksestamme.

Verity Gutu, loistava loputtoman ja usein asiaan kuulumattoman tiedon lähde, sanoi että Vernah Sitholen kanssa olisin hyvissä käsissä. Sanoi sanoi, täsmälleen näillä sanoilla: ”Sen Sitholen naisen kanssa olet hyvissä käsissä.”

Loveness kertoi hänen puolustaneen gwerulaista naista, joka oli heittänyt vauvansa reikä vessasta alas. Vauva hukkuu ulosteiden, virtsan ja mädän sekaan. Loveness sanoi, että Vernah sai järjestettyä naiselle vuoden ehdonalaisen tuomion. ”Mikä sääli”, poliisituomari sanoi, ”että lakimiehellä oli enemmän myötätuntoa kuin päämiehellään.”

Ennen kuin Vernah saa kuolemantuomion kumottua, jos

edes saa, minä kirjoitan tätä hirsipuun varjossa. Jos yleinen syyttäjä ja vankeinhoitolaitos saavat päättää, minä menen narun jatkoksi ja roikun kunnes niska venyy katkeamispisteeseen tai katkeaa tykkäänään ja suoleni tyhjenee ja elämäni päättyy ja minä saan köyhälistöhautajaiset ja kivetömän haudan.

Mietin tänään kysymystä, jonka toisessa tapaamisessamme esitit: miksi yksikään paikallinen toimittaja ei ole kiinnostunut tarinastani. Vähemmän kyynisinä päivinä vastaisin, että toiset asiat ovat tärkeämpiä: kuka voittaa vaalit, kuka on seuraava valtionpäämies, kuka mies on tappanut vaimonsa ja millä esineellä, kuka voittaa Afrikan Big Brotherin, jalkapallo- ja krikettitulokset sekä salaperäiset tapaukset jotka liittyvät noituuteen, haudanryöstöön, maahisiin ja kirouksiin.

Olen monella tapaa iloinen, ettei kukaan ole päättänyt lähteä ajamaan asiaani. Kun lehdissä kirjoitettiin ensimmäisiä kertoja Lloydin kuolemasta, jutuissa keskityttiin vaivaani, kuten aina naapurustossammekin ennen kuin Lloyd minut osti. Lasten tavassa suhtautua erilaisiin oli julmaa rehellisyyttä. Jos he näkivät jalattoman, he eivät tyytyneet osoittamaan jalatonta, tai vaikka näkövammaista; he huusivat *hona chirema*, *hona bofu*, tulkaa katsomaan vammaista, tulkaa katsomaan sokeaa; he korostivat jokaista poikkeamaa.

Heidän asenteensa perustui epäsuorasti itse kieleen. *Bofu* kuuluu substantiiviluokkaan viisi, johon kuuluu sellaisia asioita kuin *benzi*, jolla tarkoitetaan mielipuolta. *Chirema*, samoin kuin *chimumumu*, kuuluu substantiiviluokkaan seitsemän, johon niin ikään kuuluu asioita, esineitä, elottomia kappaleita tai vajavaisia, puutteellisia henkilöitä. Minä olen *murungudunhu* tai *musope*, joten kuulun tavallisten ih-

misten tapaan substantiiviluokkaan yksi. *Murungudunhu* on kuitenkin sana täynnä merkityksiä. Olen *murungudunhuna* musta nainen, jota ei leimaa *murungun* eli etuoikeuden valkoisuus vaan *dunhun* eli naurettavuuden ja teeskentelyn aavemainen valkoisuus.

Ajattelin aluksi, että kaiken tämän kirjoittaminen sinulle olisi vaikeaa, mutta muistot suorastaan tulvivat mieleen nopeammin kuin ehdin niitä kirjoittaa. Mobhin jalat ja Mharapara Streetin hiekka niiden pohjissa sojottamassa hänen kuolemakseen koituneesta saavista. Copperplate nelistämässä halki Umwinsidalen kumpuilevien maiden. Lloydin ja Zenzon nauru muuttuu papin ääneksi, joka kehottaa minua hylkäämään Saatanan. Mukuvisin vesi sulkee minut sisäänsä, kun huudan kauhuissani.

Muistot ovat tulvineet koko sen ajan, kun olen täällä ollut. Jo kauan ennen kuin Vernah Sithole pyysi kirjoittamaan kaiken sinulle, minulla on ollut loputonta tilaa, jossa en ole voinut kuin ajatella ja puntaroida. Meidät suljetaan yöksi selleihin puoli viideltä iltapäivällä, ja sireeni soi puoli viideltä aamulla, eli siihen väliin jää kaksitoista tyhjää tuntia vailla mitään tekemistä. Luettavaa ei ole, paitsi Raamattu, enkä minä voi puhua kenenkään kanssa, koska minulla on oma selli.

Raamatun saa kyllä viedä selliin, mutta Synodia ei useinkaan anna minun viedä omaani. Pelkkä olemassaoloni ärsyttää häntä. Hän inhoaa sitä että osaan englantia, sitä että asuin aikanaan valkoisten parissa, että opiskelin ulkomailla, että olen täällä murhasta tuomittuna.

Minä siis mietin elämäni, käyn uudelleen läpi tapahtumat jotka minut tänne toivat, järjestelen ja kuvittelen ne uudelleen loputtomina mitä jos -ajatuksina.

Jimmy Blue Butter kadehtii entistä elämäni Lloydin kanssa. Hän kadehtii Summer Madnessia, taloa jonka hänen mielikuvituksensa on kasvattanut valtavaksi kartanoksi. Hän ei ymmärrä, miten sellaisessa kartanossa koskaan asunut ihminen voi nukkua patjalla sellin lattialla tai syödä leipää, jossa home vihertää. Hän ei ymmärrä, miten kykenen muiden vankien kanssa korjaamaan takavarikoituja välineitä likaisessa varastossa, josta käytämme nimitystä Takavarikko, tai miten voin seistä tuntikausia pesulassa, pestä ja silittää vaatteita vartijoille, jotka vaativat meitä käyttämään kohteliasta nimitystä *mbyua* vartija, vaikka soveltavatkin meihin pikkumaista hirmuvaltaa.

Haluaisin sanoa että köyhyys ei minua pelota, koska tunnen ja olen päihittänyt sen. Haluan sanoa, mutta en ole varma ymmärtäisikö hän milloinkaan, että suurissakin kartanoissa kärsitään kätkeyistä murheista. Haluaisin sanoa, että kartanoissa on murheita jopa enemmän, koska niille on enemmän tilaa.

PETINA GAPPAH on zimbabwelainen kirjailija, jolla on oikeustieteen tutkinnot Cambridgesta sekä Grazin ja Zimbabwen yliopistoista. Hänen esikoisteoksensa, novellikokoelma *Tanssimestari ja muita tarinoita Zimbabwesta* (suom. 2009) sai Guardianin esikoiskirjapalkinnon.

Muistojen kirja on hurja romaani kuolemansellisä tuomiotaan odottavasta albiinonaisesta, kaoottisesta maasta, elämänmittaisesta toiseudesta ja yllätyksellisestä väärinkäsityksien sarjasta.

”Pienten yksityiskohtien kautta Gappah käsittelee suuria teemoja kuten kohtalo ja vapaa tahto, rakkaus ja menetys, perinteisten ja modernien arvojen törmäys, politiikan vaikutus henkilökohtaiseen.” GUARDIAN

”Se, että Gappah onnistuu yhdistämään synkeän todellisuuden ja viehättävän kerronnan, tekee hänestä kirjailijan, joka kannattaa tallettaa mieleen ja sydämeen.” FINANCIAL TIMES

Päällys: Eevaliina Rusanen

Kuvat: iStockphoto

9 789513 189822

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-8982-2